02/09/2021

Οικουμενικός Πατριάρχης: Η Εκκλησία αναδεικνύει και πάλι τον διάλογο μεταξύ επιστήμης και θεολογίας

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Την έναρξη των εργασιών της Σύναξης της Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου κήρυξε το απόγευμα της Τετάρτης, 1 Σεπτεμβρίου 2021, ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος.

Στην ομιλία του, αμέσως μετά την Ι. Ακολουθία που τελέστηκε κατά την έναρξη των εργασιών της Συνάξεως, ο Παναγιώτατος αναφέρθηκε ιδιαιτέρως στη δύσκολη περίοδο που διανύει η ανθρωπότητα, κατά τα τελευταία δύο χρόνια, εξ αιτίας των συνεπειών της πανδημίας.

Συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, σημείωσε:

“Εντός του κλίματος της πανδημίας και της εξ αυτής προελθούσης γενικωτέρας συγχύσεως, διεπιστώθη ότι η έννομος τάξις έχει κυριαρχικόν λόγον, ισχυρότερον ακόμη και από αυτόν της ιατρικής. Αντιλαμβανόμεθα βεβαίως ότι, έχοντες ενώπιον ημών τον ιόν COVID-19, ομιλούμεν περί μιάς ιατρικής, της οποίας κεφαλαιώδες αντικείμενον πλέον είναι ένα υπερ-γεγονός, μεγάλαι παγκόσμιοι καταστάσεις, μία πανδημία (με την κυριολεκτικήν σημασίαν της λέξεως), σχετιζομένη προς την δημοσίαν υγείαν και όχι προς την ατομικήν υγείαν ή συμπεριφοράν. Αλλά, τελικώς, η έννομος τάξις είναι εκείνη η οποία λαμβάνει τας κρισίμους αποφάσεις περί των αναγκαίων μέτρων αντιμετωπίσεως της πανδημίας και διαχειρίζεται τα μεγάλα ζητήματα εν σχέσει και προς την Εκκλησίαν, την θρησκείαν και την πίστιν. Συγχαίρομεν τους αδελφούς Αρχιερείς, οι οποίοι κατώρθωσαν να αντιμετωπίσουν τα εκ της νομοθεσίας αναφυέντα εν ταίς επαρχίαις αυτών προβλήματα, άνευ αποκλίσεως ουδέ κατ᾽ ελάχιστον από των τεθεσπισμένων της πίστεως, των ιερών και των οσίων της Παραδόσεως ημών και των υπό των Ιερών Κανόνων προβλεπομένων.

Πέραν όμως των νομοθετικών πιέσεων τας οποίας εδέχθη κατά τόπους και κατά καιρούς η Εκκλησία εξ αφορμής της πανδημίας, ήλθομεν αντιμέτωποι και με τάσεις, προσεγγίσεις και ερμηνείας, διδασκαλίας και διακηρύξεις ωρισμένων, κληρικών τε και λαϊκών, οίτινες δεν αντιμετώπισαν την κρίσιν με νηφαλιότητα, σοφίαν και λογικήν, εμπιστευόμενοι την γνώμην και την απόφασιν της Εκκλησίας, της οποίας η φωνή εκφράζεται συνοδικώς. Μετά πολλής θλίψεως διαπιστώνομεν ότι η κρίσις εργαλειοποιήθη από τον δημαγωγικόν λαϊκισμόν, την συνωμοσιολογίαν, τας θρησκοληπτικάς και μεταφυσικάς τάσεις και εδημιούργησε μείζονα προβλήματα εις το ποίμνιον, εν μέρος του οποίου, ως μη ώφελε, δηλητηριάζεται υπό αλλοτρίων φωνών και δι᾽ αυτό, επί παραδείγματι, εναντιούται εις την χρήσιν της μάσκας, εις τον εμβολιασμόν και εις την αποδοχήν οιουδήποτε μέτρου διά τον περιορισμόν της εξαπλώσεως του ιού. Εν τω πλαισίω τούτω και, διά να είμεθα ειλικρινείς, η κρίσις ανέδειξε μίαν ποιμαντικήν και θεολογικήν ένδειαν, εδημιούργησε δε και την ανάγκην αναζητήσεως ερμηνευτικών κριτηρίων, επί τη βάσει των οποίων η Θεολογία και η επίσημος διοικούσα Εκκλησία θα αξιολογήσουν, θα αποτιμήσουν και θα ερμηνεύσουν την στάσιν και τας αποφάσεις αυτών περί της πανδημίας.

Συν τοις άλλοις, όμως, ενεφανίσθη και μία μορφή φονταμενταλισμού, όρος ο οποίος χρησιμοποιείται κατ᾽ εξοχήν διά την θρησκείαν και την πίστιν, κυρίως εις τον χώρον της επιστήμης αλλά και γενικώς από τον σύγχρονον τεχνοκρατούμενον πολιτισμόν. Βεβαίως, ημείς γνωρίζομεν τους φονταμενταλιστάς της θρησκείας, των οποίων την αντιεκκλησια-στικήν δράσιν βιώνομεν κατά καιρούς, εξ αφορμής διαφόρων σημαντικών γεγονότων της ζωής της Εκκλησίας, ως επί παραδείγματι συνέβη κατά την σύγκλησιν της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Υπενθυμίζομεν αδελφικώς, ότι ο σύγχρονος – αντιφατικός κατ᾽ ουσίαν – όρος «εκκλησιαστικός φονταμενταλισμός» δηλοί την εν ονόματι του Χριστού, τη επικλήσει των δογμάτων και τη εμμονή εις το γράμμα και όχι εις το πνεύμα των Ιερών Κανόνων απόρριψιν του ορθού και θεολογικού λόγου και την αντιμετώπισιν με καχυποψίαν της νεωτερικότητος και οιασδήποτε μορφής προόδου και πολιτισμού. Όμως, δεν πρέπει να λησμονώμεν ότι υπάρχουν και οι κοσμικοί, ήτοι οι θύραθεν φονταμενταλισταί, πολλοί εκ των οποίων ανεδείχθησαν ως τοιούτοι κατά το τρέχον διάστημα της πανδημίας. Ούτοι, έχοντες το αυτό μετά του θρησκευτικού φονταμενταλισμού υπόβαθρον, την προσκόλλησιν δηλαδή, εις την λογικήν απόδειξιν των ιατρικών και ερευνητικών δεδομένων, εμμένουν εις την απολυτότητα της επιστήμης: είναι οι λεγόμενοι «σκληροπυρηνικοί του ορθού λόγου», οι οποίοι τελικώς συρρικνώνουν την πολυπλοκότητα της υποστάσεως του ανθρώπου μόνον εις την βιολογικήν αυτού διάστασιν, ουδόλως δίδοντες χώρον εις τον λόγον της Εκκλησίας και της θεολογίας αυτής, μη επιτρέποντες διάλογον της επιστήμης μετά του λόγου της πίστεως, ουδέ και την μελέτην άλλων υπαρξιακών διαστάσεων του ανθρωπίνου όντος".

Και ο Παναγιώτατος πρόσθεσε:

"Η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, εξ αφορμής της πανδημίας, επιχειρεί να αναδείξη και να παρουσιάση διά μίαν εισέτι φοράν την ανάγκην διαλόγου μεταξύ επιστήμης και θεολογίας, ο οποίος μέλλει να οδηγήση εις μίαν βαθείαν θεολογικήν αποτίμησιν και εις την κατάθεσιν θέσεων και προτάσεων τεθεμελιωμένων εις την μακραίωνα παράδοσιν και εμπειρίαν της Εκκλησίας ημών. *Διά το Οικουμενικόν Πατριαρχείον το ζήτημα της πανδημίας δεν είναι θέμα προσωπικόν ή ζήτημα ατομικής ηθικής συμπεριφοράς ή ακόμη επιλογής μεταξύ καλού και κακού, αλλ᾽ είναι γεγονός το οποίον άπτεται των ορίων της ανθρωπίνης υπάρξεως και προκαλεί πάντας ημάς να επιλέξωμεν μεταξύ του στενού και ανηφορικού μονοδρόμου: ζωή ή θάνατος".* [Ολόκληρη η ομιλία του Παναγιωτάτου δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου www.ec-patr.org]

Στην αντιφώνησή του, ο Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Εμμανουήλ,

μιλώντας εκ μέρους της Ιεραρχίας του Θρόνου, ευχαρίστησε τον Παναγιώτατο για την πρωτοβουλία του να συγκαλέσει την Σύναξη αυτή, κατά την οποία θα συζητηθούν σημαντικά ζητήματα που απασχολούν την Εκκλησία και θα υπάρξει η δυναντότητα γόνιμου και εποικοδομητικού διαλόγου.

Το πρόγραμμα της σημερινής απογευματινής συνεδρίας:

[16:30] Γ΄ Συνεδρία: Εκκλησία και Σύγχρονος Κόσμος.

Ι. Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον εις το σύγχρονον γεωπολιτικόν, εκκλησιαστικόν και κοινωνικόν περιβάλλον.

– Εξοχ. κ. Δημήτριος Παρασκευόπουλος

«Σύγχρονα γεωπολιτικά δεδομένα και Ορθόδοξος Εκκλησία».

– Σεβ. Μητροπολίτης Κρήνης κ. Κύριλλος:

«Οικουμενικόν Πατριαρχείον: Κανονική παράδοσις και Εκκλησιολογία υπό την διάστασιν των συγχρόνων εξελίξεων».

– Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Αμερικής κ. Ελπιδοφόρος:

«Το επ᾽ ονόματι του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου αποθεματικόν Ταμείον της Εκκλησίας, πρωτοβουλία της Αρχιεπισκοπής Αμερικής».

Συζήτησις.

ΙΙ. Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον και αι Διαχριστιανικαί και Διαθρησκειακαί Σχέσεις.

– Εντιμολ. Καθηγητής κ. Αριστοτέλης Παπανικολάου:

«Περί του κειμένου ‘Υπέρ της του κόσμου ζωής»

– Ελλογιμ. κ. Γεώργιος Βλαντής:

«Το σύγχρονον τοπίον εις τας Οικουμενικάς σχέσεις»

– Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Εμμανουήλ:

«Το Οικουμενικόν Πατριαρχείον εν διαλόγῳ με τας μη Χριστιανικάς θρησκείας»

Συζήτησις.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ – Η πανδημία στο επίκεντρο της Σύναξης της Ιεραρχίας του Οικουμενικού Θρόνου – Συνεχίζονται για δεύτερη ημέρα οι εργασίες

Φωτογραφίες: Νίκος Παπαχρήστου/ Οικουμενικό Πατριαρχείο